

ONDERWERP

Cirtex, overbrugging pilotperiode

BESLISPUNTEN

1. In te stemmen met tijdelijke financiële ondersteuning van Cirtex
2. De hiervoor aan te wenden middelen halen uit de staande begroting, dus zonder verhoging van de gemeentelijke bijdrage

Opgesteld door: CH vd Wetering

Datum: 13-3-2025

Akkoord manager: E Boer

Vertrouwelijke behandeling: nee

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 10 juli 2025

Het algemeen bestuur voornoemd,
 de secretaris,

de voorzitter,

mevrouw E. Boer MBA

mevrouw drs. J.H.A. Sørensen

Aanleiding

In 2021 zijn Avri, 2Switch en Werkzaam gestart met een textielsorteercentrum in onze regio, Cirtex! De missie van Cirtex is om binnen onze regio te komen tot een sluitende circulaire textielketen, waarbij de bemensing van het sorteercentrum zo inclusief mogelijk is. Vanaf 2023 is Cirtex een feit.

We weten dat het een uitdagende opdracht is omdat dit construct uniek is in Nederland. Uniek omdat we binnen Cirtex mensen met een ondersteuningsbehoefte (doelgroep Werkzaam) naar werkelijke loonwaarde betalen en niet, zoals op alle andere plekken in het land met soortgelijke initiatieven, met staatssteun of gemeentelijke subsidies. En uniek vanwege de samenwerking met partners die met innovaties de grondstoffen uit textiel tot nieuwe producten maken en zich bewegen in een niche markt.

Cirtex voorziet voor een specifieke groep werkzoekenden in een behoefte. In de productiehallen in Geldermalsen werken mensen met een loonwaarde van 30-35%, terwijl de gemiddelde loonwaarde van gedetacheerde doelgroepmedewerkers bij reguliere bedrijven ongeveer 60% bedraagt. De mensen die bij Cirtex werken hebben een loonwaarde tussen de 40 en 45%. Juist voor deze groep biedt Cirtex een springplank naar werk bij reguliere werkgevers.

Er zijn de afgelopen jaren mooie resultaten geboekt door Cirtex:

- **Inclusie:** Cirtex is een hybride werkomgeving tussen de beschutte werkplaats in Geldermalsen en reguliere bedrijven. Tot nu toe zijn er meer dan 70 mensen geplaatst in werk- en ontwikkelplekken. Van hen zijn er 16 duurzaam uitgestroomd naar reguliere werkgevers.
- **Circulariteit:** Cirtex heeft stappen gezet om de landelijke doelstelling van 25% hergebruik en recycling van textiel in 2025 in eigen regio te realiseren. Cirtex is heel snel van afvalbedrijf opgeschoven naar grondstoffenleverancier en heeft inzicht in de afzet van textiel. We verbranden of storten in onze regio geen textiel meer en besparen daardoor een aanzienlijke hoeveelheid CO₂.
- **Regionale uitstraling:** Cirtex is een Publiek Private Samenwerking (PPS Cirtex 1.0 en 2.0) aangegaan met regionale bedrijven en heeft haar verantwoordelijkheid genomen in de textielketen van inzameling tot afzet van circulaire producten. Ook ontwikkelt Cirtex met steun van de regio (Regiodeal) en provincie Gelderland (ESF) nieuwe innovaties zoals textielplaten als alternatief voor de buitenlandse afzet.
- **Financieel:** In 2023 heeft Cirtex een financieel resultaat geboekt van in totaal € 402.000,-- Dit is opgebouwd uit een positief resultaat van Cirtex van € 52.000,-- en een besparing op uitkeringen en detachingsvergoeding voor de plaatsing van mensen vanuit de doelgroep van Werkzaam van € 350.000,--

Realisatie Cirtex brede businesscase	2023
Resultaat Cirtex	€ 52.000
Besparingen uitkeringen en detachingsvergoeding (Werkzaam)	€ 350.000
Totaal	€ 402.000

Probleemstelling

In het 2^e halfjaar van 2024 ontstond een wereldwijze textielcrisis. De afzet van textiel naar Oost-Europa en Afrika is stil komen te liggen. De oorzaak hiervan ligt in het aanbod van goedkope textiel via websites als Shein en Temu. Het gevolg is dat afnemers van ingezameld en gesorteerd textiel een

veel lager tarief betalen en zelfs een bedrag in rekening brengen. Cirtex heeft hier uiteraard geen directe invloed op maar de financiële impact is enorm.

Het bestuur van Cirtex heeft een aantal maatregelen getroffen om de financiële impact zoveel mogelijk te beperken (zie als bijlage de in het AB van 19 september 2024 geagendeerde brief).

Het totale financiële resultaat in 2024 is met € 285.000,-- nog steeds positief maar wel fors lager dan in 2023.¹ Zeker als in ogenschouw wordt genomen dat ter dekking de volledige garantstelling is aangewend.

Realisatie Cirtex brede businesscase	2024
Realisatie Cirtex	-€ 300.000
Ter dekking: garantstelling	€ 240.000
Resultaat Cirtex	-€ 60.000
Besparingen uitkeringen en omzet (Werkzaam)	€ 345.000
Totaal	€ 285.000

In de jaren 2025 en 2026 verwacht Cirtex een groter tekort als de textielcrisis ongewijzigd voortduurt. Dankzij ingrepen bij moederorganisaties 2Switch en Avri wordt het tekort beperkt:

- In de exploitatie voor 2025 en 2026 betaalt 2Switch een substantieel hogere marktprijs per kilo voor de A kwaliteit (herdraagbare kleding), die in de kringloopwinkels in onze regio wordt verkocht. Naarmate de medewerkers van Cirtex meer A kwaliteit weten te sorteren tegen een hogere prijs heeft dit een direct positief effect op het voorziene exploitatietekort.
- Avri is bereid de inzamelvergoeding voor textiel niet bij Cirtex in rekening te brengen, waardoor het voorziene exploitatietekort met € 252.000,- vermindert.

Financieel geeft dit voor 2025 en 2026 het volgende beeld:

Begroting Cirtex brede businesscase	2025	2026
Realisatie Cirtex	-€ 635.000	-€ 635.000
Besparingen inzamelvergoeding textiel (Avri)	€ 252.000	€ 252.000
Resultaat Cirtex	-€ 383.000	-€ 383.000
Besparingen uitkeringen en omzet (Werkzaam)	€ 423.000	€ 423.000
Totaal	€ 40.000	€ 40.000

Hoewel dit per saldo nog steeds een positieve businesscase is, is specifiek voor Cirtex het verwachte resultaat in 2025 en 2026 negatief.

Beoogd effect

Behoud van een infrastructuur die voor een substantieel deel van onze werkzoekenden in de regio noodzakelijk is om als springplank te fungeren voor doorstroom naar werk bij reguliere werkgevers.

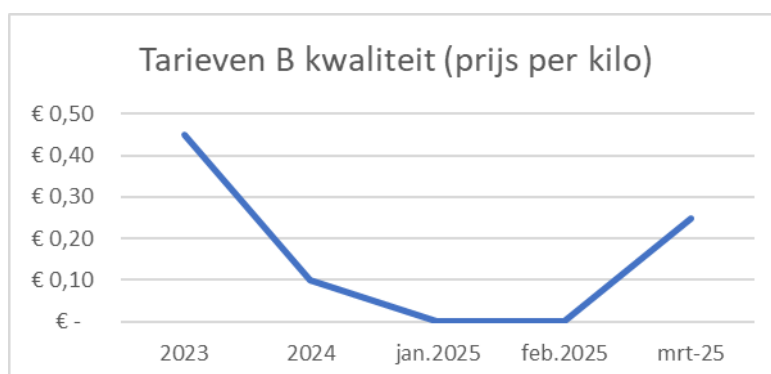
Argumenten

- 1.1. Het voortzetten van Cirtex is essentieel voor de werkzoekenden met een loonwaarde van 40-45% die Werkzaam begeleid. Cirtex biedt voor deze groep een springplank naar werk bij reguliere

¹ De jaarrekening 2024 is op het moment van behandeling van dit voorstel nog niet vastgesteld, dus het vermelde bedrag kan nog wijzigen.

werkgevers. Er is geen andere vergelijkbare voorziening waar deze mensen kunnen worden geplaatst. Hun loonwaarde is nog te laag om bij reguliere werkgevers te worden geplaatst maar te hoog om terug te vallen in het vangnet van de productiehallen van Werkzaak. Het gaat om een substantiële groep, getuige de meer dan 70 mensen die bij Cirtex aan het werk zijn geweest de afgelopen 2 jaar.

- 1.2. Cirtex draagt bij aan het voorkomen van verbranding van textiel en ongewenste dump in oceanen en woestijnen. Verder is een forse investering gedaan om partners aan Cirtex te verbinden die innovatieve oplossingen bieden voor het hergebruik van materialen uit textielafval. Die partijen en samenwerking met hen zijn voorwaardelijk om te slagen in onze missie om een sluitende textielketen te realiseren.
- 1.3. Het perspectief is gunstig. De wereldwijde textielmarkt is grimmig en fluctueert door de jaren heen. De huidige crisis en prijsschommelingen zijn naar verwachting tijdelijk van aard. We zien de eerste tekenen van herstel².
 - UPV Textiel: sinds kort is een inzamel- en sorteervergoeding van kracht voor sorteerbedrijven zoals Cirtex. Dit is de uitgebreide producenten verantwoordelijkheid (UPV Textiel). Deze vergoeding helpt om de huidige infrastructuur te behouden, en heeft direct een positief effect op het voorziene exploitatietekort. De verwachting is dat deze vergoedingsregeling ongeveer € 100.000,- per jaar voor 2025 en 2026 oplevert.
 - Aantrekkelijke tarieven voor B kwaliteit en origineel: in de oorspronkelijke businesscase is gerekend met de tarieven van 2023, de afgelopen tijd waren de tarieven € 0. Inmiddels trekken deze weer aan. Dit heeft een positief effect op de prognoses voor 2025 en 2026.

- Subsidie (incidenteel): Cirtex ontwikkelt in de publiek private samenwerking (Cirtex 2.0) innovaties die een alternatief bieden voor de buitenlandse afzet van textiel. Begin maart 2025 heeft de provincie Gelderland een positief advies ontvangen over een subsidie aanvraag van € 2 miljoen aan de 10 consortiumpartners. Het definitieve subsidie bedrag wordt nog vastgesteld op basis van een financiële toets, die in het 2^e kwartaal plaatsvindt. Deze subsidie heeft uiteraard een dempend effect op het voorziene exploitatietekort Cirtex.

² Er is bewust voor gekozen deze ontwikkelingen nog niet te verwerken in de begroting Cirtex 2025 en 2026. De financiële effecten zijn immers nog onzeker.

Argumenten tegen (kanttekeningen, risico's)

De recente ontwikkelingen doen vermoeden dat de textielcrisis door het ergste dal heen is. Of dat zo is, zal de toekomst uitwijzen. Gelet op de nadelige impact van stoppen met Cirtex (voor mens, milieu en gemeentelijke portemonnee) en het gegeven dat ondersteuning door Werkzaam kan worden geboden binnen de kaders van de begroting, is het realistisch gedurende de restant pilotjaren (2025 en 2026) financiële ondersteuning te bieden.

Advies

Financieel

Voor Werkzaam is de negatieve financiële impact groot als Cirtex niet wordt voortgezet, namelijk € 423.000,-- Dat heeft te maken met het wegvallen van de omzet (de inleenvergoeding die Cirtex betaalt aan Werkzaam voor de detachering van mensen). Verder kan Cirtex dan niet meer worden gebruikt als voorziening voor het opdoen van werkervaring. Dit zal moeten worden ingekocht bij andere partijen. Tot slot wordt aan de andere kant een besparing gerealiseerd vanwege de bijdrage in de huur die Werkzaam betaalt aan Cirtex voor het gebruik van de infrastructuur.

Financiële gevolgen Werkzaam bij stoppen Cirtex	
Verlies omzet uit detacheringen	-€ 471.000
Kosten werkervaringsplekken	-€ 52.000
Wegvallen kosten infrastructuur	€ 100.000
Totale financiële impact bij stoppen Cirtex voor Werkzaam	-€ 423.000

Gelet op:

- het belang voor de werkzoekenden en specifiek de mensen met een loonwaarde van 40-45% die voor hun ontwikkeling en perspectief op plaatsing bij reguliere werkgevers afhankelijk zijn van de infrastructuur van Cirtex;
- het gegeven dat het niet voortzetten van Cirtex negatieve financiële gevolgen heeft voor Werkzaam;
- de onderbouwde aanname dat de crisis op de textielmarkt tijdelijk van aard is en de eerste tekenen van herstel zichtbaar zijn, adviseren we aan u als AB Werkzaam voor de jaren 2025 en 2026 een bedrag van maximaal € 383.000,-- per jaar beschikbaar te stellen ter dekking van het geprognosticeerde tekort van Cirtex (dit bedraagt naar verwachting € 383.000,-- zoals vermeld in de tabel op pagina 3).

Dekking voor dit bedrag kan Werkzaam vinden binnen het Participatiebudget. In de meicirculaire 2024 is geëffectueerd dat het Participatiebudget structureel wordt verhoogd met € 600.000,-- . Het is niet nodig de begroting van Werkzaam en de gemeentelijke bijdrage te verhogen, dekking vindt plaats binnen de verhoging van het Rijksbudget dat is bedoeld voor de begeleiding van werkzoekenden. Per saldo komt er in 2025 en 2026 nog steeds extra budget beschikbaar voor de totale groep werkzoekenden die Werkzaam begeleidt.³

³ De actuele ontwikkelingen bij Cirtex zijn positief. De tarieven in de markt trekken aan, UPV vergoedingen worden toegekend (structureel effect) en een aanvraag voor subsidie is toegekend (bedrag is nog niet bekend, bovendien een incidenteel effect). Op moment van behandeling van dit voorstel zijn de financiële effecten voor 2026 e.v. nog onvoldoende duidelijk om het te verwerken in bovenstaande cijfers. De oproep van een aantal gemeenten om het bedrag dat Werkzaam beschikbaar stelt te maximaliseren tot € 383.000,-- per jaar (2025 en 2026) is met de huidige kennis voldoende om het Cirtex tekort in die jaren te dekken.

Dekking binnen begroting Werkzaam	2025	2026	2027 e.v.
Toevoeging Participatiebudget (structureel)	€ 400.000	€ 600.000	€ 600.000
Onttrekking tbv voortbestaan Cirtex (maximaal)	-€ 383.000	-€ 383.000	€ 0
Restant toe te voegen aan beschikbaar budget	€ 17.000	€ 217.000	€ 600.000

Juridisch / Beleid

Voor dit voorstel is een zienswijzeprocedure van toepassing. Deze is doorlopen.

Communicatie

Cirtex heeft een website en organiseert raadsinformatie avonden om u mee te nemen in de ontwikkelingen.

Uitvoering, borging en evaluatie

Cirtex is gestart met de intentie om in onze regio structureel een textielsorteercentrum te hebben waar mensen met een ondersteuningsbehoefte werkzaam kunnen zijn. De jaren 2023 tot en met 2026 gelden als pilot. In 2026 zal een evaluatie worden gedaan en een vooruitblik worden gemaakt om te bepalen of Cirtex zonder substantiële financiële ondersteuning door gemeenten, Avri en Werkzaam bestaansrecht heeft.

Routing na besluitvorming AB

Terugkoppelen van het AB besluit aan:

- gemeenteraden
- Cirtex

Bijlagen

- Conceptbrief voor raadsleden als reactie op de zienswijzen
- Overzicht zienswijzen
- Afzonderlijke zienswijzen per gemeente